

Handläggare
Lisa Ringqvist
ProVarmdo

Diarienummer
13US/0028

Utbildningsstyrelsen

Åtgärder för att minska lärarnas administrativa uppgifter

Förslag till beslut

Redovisningen godkänns.

Beslutsnivå

Utbildningsstyrelsen

Sammanfattning

I april 2014 redovisades en rapport (13US/0028) som beskrev förändrade statliga krav med konsekvenser för lärarnas administration. Förvaltningen fick därefter ett följduppdrag att senast i november 2014 återkomma med en redovisning av konkreta åtgärder för att minska lärarnas administration. Föreliggande tjänsteskrivelse beskriver nya beslutade ändringar i skollagen som får effekter på omfattningen av administrativa uppdrag samt förvaltningens pågående utvecklingsarbete i samråd med rektorsgrupp.

Bakgrund

Utbildningsstyrelsen beslöt 2013-01-24 § 12 att ge förvaltningen i uppdrag att belysa lärarnas arbetssituation utifrån hur de administrativa kraven påverkar den kvalitativa undervisningen.

Förvaltningen presenterade 2014-04-24 § 32 (se bilaga 1.) en rapport "Lärares administrativa krav"¹ som besvarade uppdraget. Förvaltningen fick ett följduppdrag att senast i november 2014 återkomma med en redovisning av konkreta åtgärder för att minska lärarnas administrativa arbetsuppgifter.

Ärendebeskrivning

Föreliggande tjänsteskrivelse syftar till att belysa eventuellt nya förändringar i statliga krav som resulterat i ökade alternativt minskade administrativa krav för lärare med utgångspunkt i det som framkom i den rapport som redan behandlats i utbildningsstyrelsen 2014-04-24 § 32.

Rektor ansvarar för den inre organisationen enligt skollagens 2 kap. 10 § vilket betyder att det är rektor som ansvar för konkreta administrativa arbetsuppgifter. Huvudmannens

---

¹13US/0028

roll är att på olika sätt skapa ändamålsenliga förutsättningar för rektorerna inom detta område vilka kommer att exemplifieras nedan.

Sammanfattning av rapporten "Lärares administrativa krav"

Rapporten beskriver ett antal förändringar av statliga krav under de senaste åren som resulterat i både en ökad och en minskad administration.

Förändringar av statliga krav som resulterat i ökade administrativa krav:

- Den nya skollagen och läroplanerna från 2011 ställer tydligare krav än tidigare på uppföljning och på dokumentation. Krav på kvalitetsredovisning för skolan har utvecklats till krav på systematiskt kvalitetsarbete för att bland annat säkerställa likvärdig utbildning samt rättssäker och likvärdig betygssättning. Det betyder i sin tur också starkare krav på huvudmannen att se till att utvärdering och uppföljning genomförs på enhetsnivå och aggregeras till och analyseras på kommunövergripande nivå om likvärdighet ska säkerställas.
- Förläggningen av lärares arbetstid har förändrats. Undervisningsskyldigheten (USK), togs bort i samband med "ÖLA 2000" (Överenskommelse om lön och allmänna anställningsvillkor 2000). Varje rektor avgör hur mycket av lärarnas ramtid som ska bestå av undervisningstid, i regel ca 16-19 h per vecka. Möjligheter för lärare att omfördela tid påverkas av administrativa uppgifter.
- Det finns ökade krav vad gäller pedagogisk planering utifrån nya läroplaner, krav på formativ bedömning, kontinuerlig information om elevers utveckling mot målen, övrig information och samverkan samt dokumentation av denna, närvarokontroll och uppföljning på flera nivåer, tydligare beslut och beslutsunderlag med möjlighet till överklaganden, högre krav på arbetet med kränkande behandling, nytillkomna bestämmelser om disciplinära ärenden, högre krav på uppföljning av elevers resultat och måluppfyllelse på flera nivåer inklusive dokumentationskrav (ex utvecklingssamtal, iup (individuella utvecklingsplaner), skriftliga omdömen), höga process- och dokumentationskrav för barn i behov av särskilt stöd (exklusive åtgärdsprogram).
- Förutom skolspecifika processer enligt ovan finns även andra processer med ökade krav vad gäller dokumenterade planer och rutiner, systematiskt kvalitetsarbete, rapporter och statistik till andra myndigheter, och hantering av information och kommunikation i olika forum. Det har blivit lättare att anmäla skolan och myndigheten och högre krav ställs på hantering av klagomål. Det betyder indirekt en ökad administration på huvudmannanivå för att hantera t ex kränkingsanmälningar och klagomål. Huvudmannen behöver ställa krav på skolor och upprätta särskilda riktlinjer och rutiner.

Förändringar av för statliga krav som resulterat i minskade administrativa krav:

- Från november 2013 gäller minskade krav på dokumentation då krav på skriftliga iup inklusive skriftliga omdömen upphörde för årskurs 6-9 och minskade för årskurs 1-5. Den dokumentation som krävs vid utvecklingssamtal är densamma som den individuella utvecklingsplanen.² Skolverket har i slutet av 2013 tagit fram allmänna råd, blanketter och stöd för arbetet med utvecklingssamtal och individuell utvecklingsplan.

Lagstiftade förändringar som verkställts efter föregående rapport

Den första juli 2014 godkändes förändringar i skollagen med syfte att minska arbetet med åtgärdsprogram som därigenom frigör tid för undervisning. De beslutade ändringarna i skollagen förtydligar bland annat reglerna om stöd och särskilt stöd samt förenklar lärarnas arbete med åtgärdsprogram och annan dokumentation. Ändringarna tydliggör att när en elev riskerar att inte nå kunskapskraven ska det först skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Det kan t.ex. handla om att eleven under ett par månader behöver visst stöd av speciallärare eller särskilda läromedel. För detta behöver det inte skrivas något åtgärdsprogram.

Först när ett visst stöd inte räcker till ställs krav på att en utredning ska göras. Om utredningen visar att eleven har behov av särskilt stöd ska sådant sättas in och åtgärdsprogram utarbetas. Bestämmelsen om åtgärdsprogram ändras så att det blir tydligt att de behov som ska framgå av programmet är de behov av särskilt stöd som eleven har. Det krävs inte längre att det i åtgärdsprogrammet anges hur uppföljning och utvärdering ska ske. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla samma information.³

Åtgärdsprogram infördes i huvudsak 2001. Idag skrivs ofta åtgärdsprogram direkt när en elev riskerar att inte nå kunskapskraven i ett ämne vilket gör att fokus hamnar på dokumentation istället för faktiskt stöd till eleven. Åtgärdsprogrammen har också blivit för omfattande i många fall.

Dåvarande regler gäller i fortsättningen för de elever för vilka extra anpassningar inte är tillräckliga, antingen om det är uppenbart från början eller om extra anpassningar har getts under en tid. Det betyder att rektor ska utreda behovet av särskilt stöd och för den elev som behöver särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas. Särskilt stöd kan t.ex. vara en elevassistent eller enskild undervisning. Beslutet kan fortfarande överklagas.⁴

---

² <http://www.regeringen.se/sb/d/17878/a/224483#224483>

³ http://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.221136!/Menu/article/attachment/U2014-4247-Stodmaterial-0-komputv.pdf

⁴ <http://www.regeringen.se/sb/d/18278/a/234411>

Nulägesbeskrivning: Strategiskt arbete på huvudmannanivå

Med anledning av uppdraget så diskuterades aktuellt område med rektorerna och det går att konstatera att det kontinuerliga arbete som förvaltningen utför stämmer väl överens med vad kommunens rektorer efterfrågar. Det pågår ett ständigt arbete från huvudmannans sida att skapa gemensamma, tydliga och enkla rutiner och stödmaterial, identifiera områden där samordning mellan skolor lönar sig samt stötta skolorna i specifika processer.

Det arbete som bedrivs just nu sker bland annat i form av utvecklingsarbete inom ramen för verksamhetsstyrningsverktyget Stratsys där det systematiska kvalitetsarbetet får en gemensam plattform, utökat samarbete mellan grundskolerektorer (ledningsgrupp grundskola) och utbildningsenheten, samrättning av nationella prov, en antagen IKT-strategi för skolan, implementering av gemensam skolportal (SchoolSoft) som har som ett projektmål att minska elevadministrationen för lärare och övriga medarbetare med 20%, inrättande av elevhälsosamordnare och översyn över elevhälsan, centralt placerade specialpedagoger och översyn över behov av centralt stöd kring barn i behov av särskilt stöd, handlingsplan för ökad behörighet i proVarmdos förskolor samt grund- och gymnasieskolor, översyn över arbetet med kränkande behandling och upprättande av gemensamma blanketter och stödmaterial.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom proVarmdo i samråd med rektorer.⁵

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Rapport ”Lärares administrativa krav”	Biläggs

Sändlista för beslutsexpediering

Rektorer

Pia Andersen
Produktionschef

Anna Boman
Biträdande produktionschef

---

⁵ Dagordningspunkt 2014-10-16 på ”Verksamhetsmöte skola”